

SV

SV

SV

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 15.4.2008
KOM(2008) 192 slutlig

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET OCH EUROPAPARLAMENTET

Framstegen i arbetet med att upprätta den inre el- och gasmarknaden

[SEC(2008) 460]

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET OCH EUROPAPARLAMENTET

Framstegen i arbetet med att upprätta den inre el- och gasmarknaden

A. BAKGRUND

Energins betydelse för EU:s tillväxt och konkurrenskraft ökar stadigt. Tillförlitliga energileveranser till godtagbara priser för både företag och hushåll fortsätter att vara en huvudfaktor för social och ekonomisk utveckling. En väl fungerande inre energimarknad är oumbärlig för att EU:s tre målsättningar på energiområdet i form av konkurrenskraft, hållbarhet och tryggad försörjning ska kunna uppnås.

Det sista steget på vägen mot konkurrensutsatta energimarknader togs den 1 juli 2007 när de nationella detaljmarknaderna öppnades helt. Enligt lag ska samtliga konsumenter i EU nu kunna välja leverantör och dra nytta av konkurrensens fördelar.

Denna rapport visar emellertid att marknadsintegrationen långt ifrån förverkligats. Med mycket få undantag är el- och gasmarknaderna i EU ur ekonomisk synvinkel fortfarande nationella och utsatta för begränsad konkurrens.

Denna rapport framhåller att de problem som identifierades i kommissionens lägesrapport 2006/07 och i slutrapporten från utredningen av de europeiska gas- och elsektorerna alltjämt kvarstår i stor utsträckning. Den gällande lagstiftningen räcker inte till för att lösa alla problem: det behövs ytterligare lagstiftning.

B. UTVECKLINGEN PÅ HUVUDOMRÅDENA, KVARSTÅENDE BRISTER

1. Genomförande av lagstiftningen

Samtliga medlemsstater¹ har hållit tidsfristen den 1 juli 2007 i fråga om att helt öppna el- och gasmarknaderna². Begränsningar av den fria och rättvisa konkurrensen har emellertid uppstått genom att öppna marknadssegment och prisregleringar för konsumenter samexisterar.

Mer än tre år efter tidsfristen för genomförandet i juli 2004 har vissa medlemsstater fortfarande inte korrekt genomfört el- och gasdirektiven³. Detta gäller i synnerhet nyckelområdena för avregleringen av marknaden, som tillsyn, åtskillnad, reglerade tariffer och meddelande av skyldigheter att tillhandahålla tjänster av allmänt intresse.

Tillsynsmyndigheterna har enligt lagen en huvudroll i det att de ska övervaka nätoperatörernas efterlevnad av regelverket. ERGEG⁴ spelar en viktig roll för att samordna den nationella övervakningen och följaktligen harmonisera kontrollen av att regelverket efterlevs. Dess övervakning⁵ under 2007 av genomförandet av elförordningen⁶ och

¹ Utom de som omfattas av ett undantag.

² Tekniska bilagan, avsnitt 1.

³ Tekniska bilagan, avsnitt 1.

⁴ Europeiska gruppen av tillsynsmyndigheter för el och gas, som inrättades genom kommissionens beslut 2003/796/EG av den 11 november 2003.

⁵ Se www.ergg.org.

gasförordningen⁷ visar att regelverket inte efterlevts helt och hållet när det gäller kärnområden för utvecklingen av likvida marknader, t.ex. insyn och fördelning av primär kapacitet. Omkring 15 % av de systemansvariga för överföringssystem i EU:s gassektor efterlever inte kraven i fråga om insyn i denna sektor. Cirka en tredjedel av de systemansvariga offentliggör inte uppgifter om historiska flöden, utnyttjandegrader och den lagstadgade prognosen över tillgänglig kapacitet. Vidare gäller att en tredjedel av de systemansvariga som utnyttjar ”regeln om färre än tre leverantörer”⁸ inte offentliggör de erforderliga kumulerade uppgifterna och att nära 85 % av de systemansvariga tillämpar undantagsregeln utan det tillstånd som krävs från tillsynsmyndigheten.

Rapporteringen av marknadsindikatorer – en skyldighet för medlemsstaterna – är i allmänhet otillräcklig. Exempelvis kan bara 30 % av de nationella tillsynsmyndigheterna ange bytesfrekvens för kategorierna industrier, små och medelstora företag och hushåll.

2. Marknadsintegrering

Marknaderna är ännu inte tillräckligt integrerade. Detta visas t.ex. av prisskillnader, regionala monopol och ihållande överbelastningar vid gränsöverskridande överföringar mellan medlemsstaterna.

På en väl integrerad marknad bör konkurrensen medföra liknande priser i de medlemsstater eller regioner som gränsar till varandra. Elpriserna för industriella kunder i EU börjar konvergera i centrala respektive nordvästra EU, men kan i några områden skilja sig åt med nästan 100 %⁹. En mera effektiv användning av infrastrukturen har medfört vissa förbättringar i elpriskorrelationen, särskilt mellan regionen Nederländerna/Belgien/Österrike/Frankrike/Tyskland och den nordiska marknaden.

Gränsöverskridande handel är en nyckel till konkurrensutsatta priser. Eftersom en tillräcklig nätkapacitet är nödvändig för sådan handel, måste de kvarvarande flaskhalsarna i el- och gasinfrastrukturen undanröjas. I fem medlemsstater är sammanlänkningskapaciteten för el i förhållande till installerad kapacitet lägre än 10 %. I ytterligare tio medlemsstater är denna andel mellan 10 och 30 %. För att skapa kapacitet på europeisk nivå är samordnad planering av investeringar och samordnade studier av marknadsefterfrågan av grundläggande betydelse. Det är självklart positivt med frivilliga åtgärder som vidtas inom det regionala initiativ som främjas av kommissionen och får hjälp med verksamheten av ERGEG¹⁰ (t.ex. samordnade undersökningar av efterfrågan på gasflöden på Iberiska halvön och analyser av investeringar i regional transport och lagring i den sydöstra gasregionen). Frivilliga arrangemang kan dock inte garantera att det finns en försörjning som täcker marknadens efterfrågan.

Nätoperatörernas bristande oberoende fortsätter att bromsa adekvata investeringar. Erfarenheten visar att när nationellt väletablerade och dominerande aktörer äger aktier i gastransportnät på sina marknader utgör deras intresse av att begränsa konkurrensen på sin nationella marknad ofta ett hinder för en tillräcklig kapacitetsutbyggnad i tidigare led.

⁶ Förordning (EG) nr 1228/2003.

⁷ Förordning (EG) nr 1775/2005.

⁸ Genom denna regel får systemansvariga för överföringssystem mindre betungande offentliggörandekrav när färre än tre leverantörer är aktiva vid den berörda nätpunkten; se artikel 6.5 i förordning (EG) nr 1775/2005.

⁹ Tekniska bilagan, avsnitt 5.

¹⁰ www.ergeg.org

Analyser visar att det finns ett samband mellan korrekt åtskillnad och investeringar. Jämfört med vertikalt integrerade systemansvariga för överföringssystem har ägandemässigt åtskilda systemansvariga återinvesterat en omkring dubbelt så hög andel av sina inkomster från överbelastningsavgifter i sammanlänkningskapacitet. Sedan ägandemässig åtskillnad infördes för tre till fyra år sedan har också investeringarna åtminstone fördubblats.

Det måste emellertid erkännas att även andra faktorer påverkar investeringarnas omfattning, särskilt tariffreglering. Tillsynsmyndigheterna bör tillhandahålla en investeringsvänlig ram med ett stabilt regelverk och rimliga incitament till investeringar och en integrerad marknad, vilket innefattar och till viss del kan syfta till lägre tariffer. Regleringen med hjälp av incitament är ännu inte tillräckligt utvecklad.

Rättsliga skillnader mellan medlemsstaterna är ett hinder för marknadsintegrering. Exempelvis blockerades ett pilotförsök med samordnade gaskapacitetsauktioner i den norra och västra gasregionen¹¹ av skillnader i nationell lagstiftning. För att övervinna dessa hinder krävs mer engagemang från medlemsstaterna.

Hela nyttan med en tillräcklig infrastruktur kommer inte att bli uppenbar förrän kapaciteten görs tillgänglig för marknadsaktörerna på icke-diskriminerande grund och på ett sätt som främjar handel. En differentierad behandling av gränsöverskridande tjänster och inhemsk överföring måste ses som en kritisk fråga för kravet på att inte diskriminera mellan användare och uppnå överensstämmelse med befintlig (och föreslagen) lagstiftning. Samtidigt måste kapacitetssystemen utvecklas mot största möjliga flexibilitet, vilket bäst uppnås genom ett frikopplat inmatnings-/uttagssystem.

Regional utveckling

Det har inrättats bilaterala och multilaterala projekt för att öka den gränsöverskridande integreringen, t.ex. de regionala initiativ som drivs av ERGEG, statligt samarbete inom energiforumen (Pentalateral Forums) i norra och västra Europa och MIBEL/MIGAS för de iberiska länderna. Till skillnad från andra områden bygger energigemenskapen upp ett regionalt samarbete på rättsligt bindande grund.

Dessa projekt bidrar till att bästa praxis utvecklas. Exempelvis har man inom de regionala initiativ som drivs av ERGEG arbetat för en samordnad kapacitetsfördelning över gränserna på norra och västra Europas gasmarknader, en samordnad efterfrågeanalys och investeringsplanering på den iberiska gasmarknaden och södra och östra Europas¹² gasmarknader, en samordning av regelverket i riktning mot harmoniserad reglering över gränserna och en förbättrad insyn. Under 2006 påbörjades projektet för en trilateral elmarknadskoppling – en mekanism för kapacitetsfördelning som garanterar att energin flödar i rätt riktning i förhållande till spotpriserna – mellan Frankrike, Belgien och Nederländerna, vilket dramatiskt har förbättrat effektiviteten i fördelningen av kraftproduktion i regionen. Energiforomet för el (Pentalateral Forum for electricity) har lyckats komma överens om en gemensam gränsöverskridande kapacitetsfördelning för hela regionen. Arbetet i fråga om gas påbörjades nyligen och väntas fokusera på flaskhalsar i lagstiftningen och tryggad försörjning. I november 2007 började Irland och Nordirland inrätta en gemensam elgrossistmarknad. Det finns också planer på att utveckla en gasmarknad.

¹¹ Storbritannien, Nederländerna, Belgien, Frankrike, Irland, Tyskland, Danmark, Sverige, Nordirland och Norge (observatör).

¹² Österrike, Tjeckien, Grekland, Ungern, Italien, Polen, Slovakien och Slovenien.

Genom det regionala tillvägagångssättet kan olika nivåer av marknadsutveckling beaktas, med det gemensamma målet att förverkliga den inre marknaden.

3. Koncentration och konsolidering

Marknaderna på nationell nivå kännetecknas fortfarande av hög koncentration. De etablerade dominerande aktörerna kontrollerar dessutom väsentlig infrastruktur, vilket förstärker deras marknadsinflytande.

Mellan 2005 och mitten av 2007 ökade antalet oberoende leverantörer på elmarknaden i 40 % av de medlemsstater där uppgifter om detta fanns tillgängliga. När det gäller gas steg antalet bara i en fjärdedel av medlemsstaterna. I Frankrike, Italien, Polen och Nederländerna var emellertid ökningen minst 50 % (från 10 till 15 leverantörer i Frankrike, från 0 till 75 i Polen, från 8 till 20 i Nederländerna och från 123 till 182 (2006) i Italien). I 7 av 21 medlemsstater finns inga aktiva oberoende leverantörer på den nationella gasmarknaden. När det gäller el gäller detta bara Cypern, men i fråga om 15 medlemsstater finns inga tillgängliga relevanta uppgifter.

Detaljmarknaderna har inte utvecklats särskilt mycket, i huvudsak till följd av att nytillkommande aktörer har begränsad tillgång till gasleveranser. Till och med på den mest utvecklade marknaden – Storbritannien – domineras marknaden av gasproducenter. Möjligheten att nya producenter kan börja leverera energi är avgörande för både konkurrensen och en tryggad försörjning. Flytande naturgas spelar här en viktig roll.

Sida vid sida med i hög grad koncentrerade nationella marknader fortsätter tendensen till konsolidering och koncentration. Så länge som de aktörer som blir resultatet av fusioner och förvärv agerar med utgångspunkt i genuin konkurrens, behöver detta inte nödvändigtvis få negativa effekter på konkurrensen. Regeringar, nationella tillsynsmyndigheter och konkurrensmyndigheter bör aktivt skapa en ram som tvingar fram konkurrens där en sådan inte kan förväntas utvecklas av marknadsstrukturen i fråga, t.ex. genom program för överlåtelse av kapacitet eller gas och strikta insynskrav.

4. Prisutveckling

Avregleringen av elmarknaden gjorde att kunderna i EU-15 kunde dra nytta av ackumulerade prissänkningar i storleksordningen 60 miljarder euro under perioden 1998–2004. Under perioderna därefter motverkades dessa besparingar till viss del av prisökningar. Gaspriserna i EU-27 steg i takt med oljepriserna. För industriella användare ökade priserna i genomsnitt med 35 % mellan 2005 och 2006 och med ytterligare 12 % under 2007. För hushållen var den sammanlagda ökningen mellan 2005 och 2007 jämförbar, även om de största prisökningarna trädde i kraft under 2007¹³.

Det finns flera skäl till denna utveckling. Eftersom konkurrensen alltjämt är begränsad, är dess tryck på priserna i motsvarande mån svagt. Priserna återspeglar också allmänna trender, särskilt för oljepriserna, som steg med mer än 50 % mellan 2005 och 2007. Med tanke på gasprisernas koppling till oljepriserna och gasens ökande betydelse för kraftproduktionen, inverkar oljeprisutvecklingen på priserna för både gas och el.

Samtidigt finns tecken på att oberoende nätoperatörer inverkar gynnsamt på priserna, genom att detta främjar näteffektivitet, underlättar tredje parters tillträde till näten och bidrar till förtroende för marknaden. Sedan marknaderna öppnades 1998 har medlemsstater med ägandemässigt åtskilda systemansvariga för överföringssystem upplevt en mera positiv

¹³ Uppgifter från Eurostat, per den 1 januari varje år.

prisutveckling än de medlemsstater där de systemansvariga har varit och fortfarande är knutna till leverantörer.

5. Nätoperatörernas oberoende

Funktionell åtskillnad är ännu inte helt genomförd i samtliga medlemsstater¹⁴. Detta gäller både el och gas samt systemansvariga för överföringssystem och systemansvariga för distributionssystem. Några medlemsstater har gått längre än de krav på åtskillnad som föreskrivs i nuläget. I fråga om el har omkring hälften av medlemsstaterna ägandemässigt åtskilda nätoperatörer, och i fråga om gas gäller detta sju medlemsstater¹⁵.

När det gäller distribution använder medlemsstaterna undantag i stor omfattning: hälften av medlemsstaterna medger att systemansvariga för distributionssystem med färre än 100 000 kunder undantas från krav på rättslig åtskillnad, i fråga om både el och gas¹⁶.

Nätoperatörernas avsaknad av oberoende återspeglas i brist på investeringar i nätkapacitet och i synnerhet otillräcklig kapacitet över gränserna. Rättslig åtskillnad har inte räckt till för att åtgärda detta.

6. Tillsynsmyndigheternas effektivitet

Trots att el- och gasdirektiven föreskriver att tillsynsmyndigheterna måste ha befogenheter som inte underskrider en viss nivå har skillnaderna i nivån på dessa befogenheter mellan medlemsstaterna inte minskat. I vissa medlemsstater är befogenheterna uppdelade på flera tillsynsmyndigheter på nationell och regional nivå, inbegripet konkurrensmyndigheten och ministeriet. Allt detta tenderar att förvärpa inkonsekvenserna. Tillsyn över grossist- och detaljmarknaderna finns knappast i någon medlemsstat.

Påföljderna enligt nationell lagstiftning vid bristfällig efterlevnad av EU-lagstiftning är ofta otillräckliga eller ineffektiva. Samtidigt visar ERGEG:s övervakningsrapporter om genomförandet av gällande lagstiftning tydligt att tillsynsmyndigheterna inte är tillräckligt villiga att utnyttja sina befogenheter för att aktivt uppmuntra genomförandet av rättsliga krav. En rapport från ERGEG inför det fjortonde Madridforumet visade t.ex. bara ett fall av en tillsynsmyndighet som utnyttjat sin befogenhet för att utdöma påföljder för en systemansvarig för överföringssystem som inte efterlevt rättsliga krav.

Omfattningen av marknadsintegreringen gör det nödvändigt att harmonisera de beslut som fattas av olika medlemsstaters tillsynsmyndigheter. ERGEG och de europeiska tillsynsforumen för el och gas (Florensforumet/Madridforumet) bidrar helt klart till detta genom att utgöra diskussionsforum för att praktiskt åtgärda problem och utveckla gemensam bästa praxis. ”Tillsynsklyftan” kvarstår emellertid som ett hinder för samordnat beslutsfattande över gränserna och kan inte åtgärdas genom den nuvarande modellen med frivilligt samarbete inom ramen för ERGEG.

¹⁴ Inom ramen för ERGEG:s samråd med allmänheten om riktlinjer för funktionell åtskillnad tog systemansvariga för överföringssystem exempelvis upp behovet av att nätansvariga involveras i ledningen av integrerade företag och att de till och med ges incitament kopplade till det integrerade företagets resultat som helhet. Se synpunkter offentliggjorda på www.ergeg.org – Public Consultations – Energy – GGP Functional Unbundling.

¹⁵ Tekniska bilagan, avsnitt 7.

¹⁶ Tekniska bilagan, avsnitt 7.

7. Kunddimensionen

Konsumenters gensvar – byte av leverantör

Andelen förbrukare som byter elleverantör är hög i de iberiska länderna, Tjeckien och de nordiska länderna samt över genomsnittet för särskilt stora industrikunder i Tyskland, Österrike och Luxemburg. I de flesta andra länder är den årliga bytesfrekvensen för hushåll ca 1 % eller lägre. För gas gäller en liknande situation, utom att Italien ligger över 1 %. Medan bytesfrekvenserna för stora kunder fortsätter att stiga har flertalet små företag och hushåll fortfarande begränsade möjligheter att utnyttja sin valfrihet.

Bytesfrekvensen är inte den enda indikatorn på fungerande konkurrens i detaljledet. Ofta finns inga konkurrerande erbjudanden eller är de alldeles för likartade för att utgöra verkliga alternativ. Medlemsstaterna och de nationella tillsynsmyndigheterna måste garantera öppna och enkla förfaranden för att byta leverantör, så att kunderna får det förtroende de behöver. Konkurrensen i detaljledet snedvrids dessutom av reglerade tariffer.

Utbudets kvalitet

En avreglering av marknaden syftar vanligtvis till att förbättra konsumenternas ställning. Möjligheten att välja leverantör och det därav följande konkurrenstrycket leder till att utbudet och efterfrågan matchas bättre. Gas- och eldirektiven betonar tydligt konsumenternas rättigheter. Marknadsstudier har lett till slutsatsen att kunderna generellt sett är nöjda med kvaliteten på utbudet av el och gas¹⁷. Oron för att införandet av konkurrens skulle medföra sämre service eller problem med tillhandahållandet av samhällsomfattande tjänster har visat sig vara obefogad.

För att man ska kunna dra nytta av en avreglering krävs ett utbud av energi. Analyser¹⁸ visar att en mycket stor majoritet av slutanvändarna i EU har en enkel tillgång till el och gas – i EU-27 är genomsnittet 93 % för elsektorn, där inga substitut finns, och 72 % för gas, där substitut ofta är tillgängliga. I genomsnitt två tredjedelar (66 %) av EU:s medborgare anser att elkostnaden är överkomlig, och för gas gäller en liknande andel. Ingen av sektorerna uppvisar några betydande variationer efter sociodemografiska kategorier eller mellan EU-15 och EU-27.¹⁹

Reglerade priser

Det är ganska vanligt i EU:s medlemsstater att öppna energimarknader och reglerade energipriser samexisterar: detta gäller för en tredjedel av gasmarknaderna för minst ett marknadssegment och för mer än hälften av elmarknaderna. I flertalet av de medlemsstater som har prisregleringar är dessa inte begränsade till små kunder – samtliga kundsegment kan vara föremål för reglerade priser.²⁰

De negativa effekterna av reglerade energipriser är ett stort problem. De leder direkt till att konkurrensen snedvrids och minskar likviditeten på grossistmarknaderna. På lång sikt ger

¹⁷ Eurobarometer, Prices and quality of services of general interest, september 2005, och 2007 Consumer Satisfaction Survey:

http://ec.europa.eu/consumers/cons_int/serv_gen/cons_satisf/consumer_service_finrep_en.pdf.

¹⁸ Eurobarometer, Services of General Interest – kapitel 1.4–1.5, juli 2007.

¹⁹ Eurobarometer, Services of General Interest – kapitel 3.1, juli 2007.

²⁰ ERGEG, Status review on end-user price regulation, 14.6.2007 (Ref: E07-CPR-08-04), www.ergeg.org.

reglerade priser felaktiga prissignaler till investerare och får således negativa konsekvenser för utvecklingen av ny infrastruktur. Genom att fastställa en prisnivå som omöjliggör för nytillkommande aktörer att sälja till kostnadstäckande priser utgör prisregleringen ett hinder för alternativa leverantörers tillträde till marknaden och äventyrar således direkt försörjningstryggheten. På exempelvis den franska marknaden har kraftbörsen visat sin oförmåga att fastställa ett marknadsreferenspris till följd av reglerade energipriser. Åtgärder för konsumentskydd bör inte blandas samman med konkurrensinstrument utan bör vidtas separat.

C. TRYGGAD FÖRSÖRJNING

De sommar- och vinterprognoser för elförbrukningen i Europa som upprättades 2007 av gruppen av europeiska systemansvariga för elöverföringssystem (ETSO) och europeiska systemansvariga för gasöverföringssystem (Gas Infrastructure Europe, GIE) visar att det inte förväntas uppstå någon särskild risk för elbrist på medellång sikt. I dessa rapporter sammanfattas nationella och regionala energibalansprognoser, med jämförelser mellan produktionsnivåer och efterfrågetoppar. I rapporterna bedöms om de sammanlänkade systemen globalt sett är tillräckliga. Under extrema förhållanden, som låga eller mycket höga temperaturer eller gasförsörjningskriser, blir emellertid kraftsystemen mer belastade, särskilt om angränsande länder samtidigt råkar ut för liknande problem.

Tillhandahållandet av tillräcklig transportkapacitet fortsätter att vara centralt inte bara för konkurrensen utan även för försörjningstryggheten. Särskilt i fråga om gas blir EU allt mera beroende av import²¹. När inhemska gasreserver minskar och den globala gasförbrukningen väntas öka betydligt spelar en diversifiering av transportrutter eller försörjningskällor en huvudroll för att minska beroendet av dagens tre stora leverantörer via rörledning, dvs. Ryssland, Norge och Algeriet. Med stigande gaspriser ökar den flytande naturgasens betydelse för denna diversifiering stadigt.

El- och gasnät är en grundval för en välfungerande europeisk marknad. Det finns fortfarande hinder för genomförandet av de prioriterade projekt som redan har fastställts. Samordnare har utsetts för de projekt som förklarats vara av europeiskt intresse och som har fördröjts eller stött på problem. Dessa projekt är 1) kraftledningen mellan Tyskland, Polen och Litauen, 2) förbindelserna till havsbaserade vindkraftverk i norra Europa, 3) sammanlänkningen mellan Frankrike och Spanien och 4) Nabucco-gasledningen.

I fråga om el är importberoendet mindre. Produktionen kan bygga på inhemska källor, däribland förnybara energikällor, och bränslen för vilka det finns en diversifierad världsmarknad (t.ex. kol). Kraftproduktionens beroende av gas, varav en stor del importeras, ökar emellertid. Samtidigt stöter de som investerar i infrastruktur på nya problem. Elsystemet håller på att bli beroende av gasinfrastrukturen. Investeringar i förnybar elproduktion (t.ex. vindkraft) kräver en transportinfrastruktur med hög kapacitet, så att systemet håller för en obalanserad kapacitetsanvändning.

Efter den kalla vintern 2005/2006 beslutade sig vissa länder för att bygga ut gaslagren och maximera användningen av importerad kapacitet. Exempelvis Italien införde "ship or pay"-kontrakt enligt vilka leverantörer kunde överlämna transportkapacitet så att den fysiska användningen av kapaciteten kunde öka. Vid slutet av 2006 och en bit in i 2007 uppstod ett litet gasöverskott som möjliggjorde en ökad gashandel och skapade en viss likviditet i

²¹ Tekniska bilagan, avsnitt 8.

marknadsplatserna för gas. Det återstår att se huruvida detta kan bli en grund för en positiv och dynamisk marknadsutveckling i framtiden.

EU måste inte bara fortsätta att fokusera på den strategiska dimensionen av sina energiförbindelser med tredjeländer, i synnerhet leverantörer, utan måste också beakta vikten av att skapa en marknadsstruktur som gör det möjligt för leverantörer och investerare att dra nytta av en öppen marknad och ett hindersfritt flöde av energi. Detta förutsätter att kommissionen, regeringarna, tillsynsmyndigheterna och nätoperatörerna agerar. En kritisk faktor är att tillståndsförfaranden för investeringar drar ut på tiden. Detta utgör i nuläget en stor risk för försörjningstryggheten och utvecklingen av den inre marknaden.

D. SLUTSATSER

Trots vissa uppmuntrande förbättringar, särskilt i fråga om samordning över gränserna på regional nivå, visar den övergripande analysen av framstegen på den inre marknaden för el och naturgas att det fortfarande finns stora hinder för en effektivt fungerande marknad.

Det otillräckliga genomförandet av EU-lagstiftning är fortfarande en väsentlig faktor. Förbättringar måste initieras gemensamt av kommissionen, medlemsstaterna, tillsynsmyndigheterna och industrin:

- De nationella tillsynsmyndigheterna måste parallellt ges befogenheter så att de kan säkerställa att berörda parter korrekt genomför lagstiftningen.
- Tillsynsmyndigheterna måste på egen hand agera för att uppmuntra genomförandet av rättsliga krav. Det behövs med vissnet modeller för harmonisering av en bästa tillsynspraxis mellan länderna för att de praktiska hindren för handel över gränserna ska kunna minskas. De regionala initiativ som drivs av ERGEG och andra liknande statliga projekt är positiva bidrag till denna process.
- Industrin måste till fullo efterleva de rättsliga kraven. Genomförandet av EU-lagstiftning kan inte bli föremål för förhandlingar.
- Reglerade energipriser är fortfarande ett stort problem.

De större orosmomenten på de olika områdena har alla två egenskaper: de har konsekvenser som i betydande omfattning hindrar utvecklingen av en välfungerande inre marknad för el och gas, och dessa problem kan inte lösas inom ramen för den gällande lagstiftningen. Kommissionen har därför behandlat dessa brister i ett lagstiftningspaket som den lade fram den 19 september 2007.